

פעולת תגמול' – איננה מצדיקה חריגות מוסריות

בקהלם אל תחד כבדי כי באפם הקגו איש
וברצנם עקרו שור:

ופירש"י שם:

כלי חמס – אומנות זו של לריחה חמס הוא
בידכם מזרכת עשו היא זו אומנות שלו היא
ואתם חמסתם אותה הימנו:

ומבאר הרב:

שכנראה ביקורתו של יעקב לא היתה על עצם
הריגתם, בה נתחייבו כדין!

אלא על שעשו נקמתם באופן של 'מירמה'!
שיש בזה 'חילול השם' [שדוחה כל מצוה]

לדעתו אחת מן השתיים:

או שצריכים להימנע מפעולה שתגרום חה"ש!
או שצריכים לנקום בהם ללא מירמה!

אבל מסיים הרב:

שמעון ולוי לפי אופיים המהותי לא יכולו
להתחשב עם 'עכרתם אותי' כיוון שבערה בהם
קנאת השם, שביטאוה:

הכזונה יעשה את אחותנו?!

רגש שהוא מעל ומעבר לחשבונות שכליים
הוא הוא הבסיס לגיל בר מצוה!

רש"י נזיר דף כט/ב

.... איש הוי מבן י"ג שנה ולא בפחות שלא מלינו
בכל התורה קיהא קרוי איש בפחות מבן י"ג חבל
בבן י"ג מלינו שקראו הכתוב איש כדכתיב
(בראשית לד) ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי
איש חרבו וגמירי שמעון ולוי זההיא קעתא בני
י"ג שנה הוו ...

שאלת הרבי בלקו"ש:

האמנם גיל בר מצוה נלמד מעניין בלתי רצוי?!

אמנם 'פעולת התגמול' שהרגו את משפחת
החוטף ואת כל ה'מחפים על פשע' בדיון
היתה:

כפס"ד רמב"ם פ"ט ממלכים

.... ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם הריגה
שהרי שכם גזל והם ראו וידעו ולא דנוהו ובין
נח נהרג בעד אחד ובדין אחד...

אבל בכ"ז יעקב הוכיחם קשות על זה:

ספר בראשית פרק מט

(ה) שמעון ולוי אחים פלי חמס
מכריתיהם: (ו) בסדס אל תבא נפשי

בפרשתנו מסופר על 'פעולת התגמול'
הפרטיזנית של שמעון ולוי על הנבלה של
שכם בן חמור, אחר 'תרגיל המילה': [כדי שלא
יגנו אותם באו"ם]

ספר בראשית פרק לד

(כה) ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים
ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה
איש חרבו ויצאו על העיר פטח ויהרגו כל
זכר: (כו) ואת חמור ואת שכם בנו הקרו
לפי חרב ויקחו את דינה מבית שכם ויצאו:

(כז) בני יעקב באו על החללים ויצאו העיר
אשר טמאו אחותם....

(כח) את צאנם ואת בקרם ואת חמריהם
ואת אשר בעיר ואת אשר בשדה
לקחו: (כט) ואת כל חילם ואת כל טפם
ואת נשיהם שבו ויצאו ואת כל אשר בבית:

(ל) ויאמר יעקב אל שמעון ואל לוי
עכרתם אתי להבאישיני בישב הארץ
בכנעני ובפרזי ואני מתי מספר ונאספו עלי
והכונני ונשמדתי אני וביתי:

(לא) ויאמרו הכזונה יעשה את אחותנו:

וצריך עיון:

למה לא נפרש שתוכחתו של יעקב היתה על ההתנהגות הנוראית של 'הפשטת החללים'

כדפירש"י

(כז) על החללים – לפשט החללים
וכן ת"א לחללא קטיליא:

להתעסק עם גוויות - אחרי שכבר נגמרה נקמתם?

הכתב והקבלה על הפסוק:

(כז) באו על החללים. המפרשים יוסיפו מלת לפשט, ... מה להם לפשט בגדי החללים האלה שהיו לבושים בהיותם כואבים!

לכן נ"ל יותר נכון לפרש מילת 'על' מענין 'על עולת התמיד ומנחתה', כטעם מלת מלבד (אויססער) ויהיה טעם המקרא, מלבד החללים שעשו בהם, באו בני יעקב ויבזו העיר...

לולי פירש"י ש'הפשיטו החללים' – יכול היה לפרש: 'כלי חמס מכרותיהם' – על הגזל בביזה שבזזו מאנשי את רכוש העיר שכם, לאחר סיום הנקמה כפי שפירש תמיד תיבת 'חמס': גזל?

ולא יאשימם ב'אומנות של רציחה' [שהרי הריגתם מן הדין היתה!] על 'פעולת התגמול'?

לא הרי שמעון ולוי כשאר 'בני יעקב'

והתשובה פשוטה:

כל פעולות הביזה והשבוי של הנשים, לא נעשו כלל על ידי שמעון ולוי שסיימו את נקמתם בהריגת הזכרים.

פעולות אלו מיוחסות ל'בני יעקב' [הנותרים] שבאו אחריהם וגבו מהם לא רק 'דמים' אלא גם 'מחיר דמים' [כתשלום 'בושת' למשפחת יעקב] לכן אין יעקב מוכיח את שאר 'בני יעקב' על הפשטת החללים ועל הביזה...

רש"י איננו יכול לקבל פירוש 'הכתב והקבלה' כי לדבריו התיבות 'באו על החללים' מיותרות! וכלולות בפירוט הביזה שבפסוק הבא! - [וכיצד יפורש 'ויבאו על העיר בטח'..]

וא"ת מה ראו להפשיט החללים?!

י"ל ש'בני יעקב' – לא הסתפקו בהריגת הזכרים מדין שלא מיחו – אלא רצו לחשוף את ערוותם, שיראו כולם ש'מלו עצמם'...[פילגש בגבעה!]

וזהו שהביא רש"י ת"א: לחללא קטיליא'

קגילו את חלליהם – ויבזו העיר [כדי לבזותם]

שיידעו כל העמים את ניבזותם, שלא זו בלבד שלא מיחו במושל שכם על הנבלה שעשה, אלא שיתפו פעולה והיו מוכנים 'לפצוע עצמם' ולהיות כואבים שלשת ימים.... ובלבד שיוכלו אח"כ את בנותיהם נקח לנו'

לעונש זה שעשו בניו לא התנגד יעקב

התוכחה לשמעון ולוי היתה רק על הריגת בני העיר

מסיים הרבי את ביאורו:

אף שכל אנשי שכם נתחייבו הריגה על ש'לא מיחו' ועל שלא דנו אותם ויפה עשו שמעון ולוי שקנאו לאחותם...

אבל מוכיחם 'ארור אפם'... [לא הם] 'באפם הרגו איש' – ומרוב כעסם לא נטלו עצה מאביהם!

רש"י על בראשית פרק מט פסוק ז

(ז) ארור אפם כי עז – אפי' בשעת תוכחה לא קלל אלא את אפם וזהו שאמר כלעם מה אקוב לא קבה אל:

[מאחורי ה'קנאות' היו נטיות 'חמסיות'...] ואולי היה אומר להם: שגם אם נתחייבו מיתה, זה רק בבי"ד ולא 'נטילת החוק בידים'...

וממשיך בתוכחתו:

'וברצונם עיקרו שור' – זה יוסף – שם לא היו מניעים של קנאות דקדושה – והתאכזרו....

והוכיח סופם על תחילתם

ספר בראשית מט, ז.

אַרְוֹר אָפֶם כִּי עָז וְעִבְרָתָם כִּי קִשְׁתָּה
אֲחֻלָּקִם בְּיַעֲקֹב וְאַפִּיצֵם בְּיִשְׂרָאֵל

ב'יעקב' בזמן הגלות שאין לישראל ממשלה
זקוקים לפרטיזנים כשמעון ולוי שינקמו ויטילו טרור

אבל 'בישראל' בזמן הגאולה כשיש מלך בישראל
צריך להפיצם ולפזר כנופיות טרור
ולהשאיר התגובה למלכות